

Analiza KBN

Nr 5 (100) / 2022

31 stycznia 2022 r.

Niniejsza publikacja ukazuje się na warunkach międzynarodowej licencji publicznej
Creative Commons 4.0 – uznanie autorstwa – na tych samych warunkach – użycie niekomercyjne.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution – NonCommercial – ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Narracje rosyjskiej propagandy i dezinformacji w Gruzji

Grigol Julukhidze¹

Federacja Rosyjska coraz częściej wykorzystuje propagandę jako broń do realizacji własnych interesów w różnych krajach. Gruzja nie jest pod tym względem wyjątkiem. Co prawda wykorzystanie propagandy przez Kreml do realizacji celów polityki zagranicznej nie jest zjawiskiem nowym, jednak w ostatnich latach jej jakość i skala znacznie wzrosły. Podobnie jak kraje zachodnie, które zaczęły zdawać sobie sprawę z realnego zagrożenia propagandowego, rząd gruziński musi w porę rozpoznać narastający problem i opracować państwową politykę zwalczania propagandy.

Biorąc pod uwagę skalę kremłowskiej wojny informacyjnej w ostatnich latach, należy ją postrzegać jako problem jakościowo nowy, wymagający również nowych rozwiązań. Do takiego wniosku doszły już główne państwa docelowe i instytucje kremłowskiej propagandy, które w ostatnich latach aktywnie pracowały nad strategiami przeciwdziałania propagandzie.

¹ Doktor nauk politycznych, dyrektor The Foreign Policy Council w Tbilisi, profesor na East European University i Ilia State University. Stypendysta Coimbra Group w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego UJ w październiku i listopadzie 2021 r.

Jeśli rząd gruziński nie przeciwstawi się kremlowskiej propagandzie:

1. Osłabi się poparcie ludności gruzińskiej dla integracji europejskiej i euroatlantyckiej oraz wzrośnie liczba zwolenników zbliżenia z Rosją, zagrażając tym samym euroatlantyckiemu kursowi i bezpieczeństwu kraju;
2. Zewnętrzne wrogie siły będą mogły wpływać na program polityczny kraju, zagrażając tym samym suwerenności Gruzji;
3. W wyniku kampanii dezinformacyjnej wzrośnie poziom niepewności i dysonansu wśród wyborców Gruzji, co spowoduje podejmowanie decyzji przez gruzińskich wyborców w oparciu o emocje, a nie o fakty. Tym samym zewnętrzna władza osłabi gruzińską demokrację i wpłynie na wyniki wyborów. Jednocześnie zmniejszy się zaufanie ludności do rządu i instytucji politycznych, a także zmniejszy się ich legitymizacja.
4. Nasilać się będzie ksenofobia w społeczeństwie, wzrosną konflikty etniczne i religijne, osłabiona zostanie jedność obywatelska, a integracja polityczna i społeczna mniejszości etnicznych skomplikuje się.

Kremlowska wojna informacyjna, ze względu na swoją skalę, jest problemem do tego stopnia, że [tylko państwo dysponuje wystarczającymi środkami, by skutecznie się jej przeciwstawić](#).

Głównym celem niniejszej analizy jest zwrócenie uwagi na narracje propagandowe i dezinformacyjne, które Federacja Rosyjska rozpowszechnia w ramach swoich operacji informacyjnych. Informacje przedstawione w tej publikacji są w pełni oparte na rzeczowych badaniach [Media Development Fund of Georgia](#) (2021) i osobistych obserwacjach autora.

Antyzachodnie narracje

Antyzachodnie narracje rozpowszechniane przez prokremlowskie organizacje w Gruzji demonizują USA, NATO, UE, Turcję i demokrację. Jednocześnie podmioty te starają się przedstawić Rosję z „innego punktu widzenia” – uzasadniając politykę zagraniczną Moskwy. Innym celem jest powtarzanie różnych teorii spiskowych, które podważają bezpieczeństwo narodowe Gruzji i zwiększają nieufność wobec zachodnich instytucji państwowych:

- USA są podzielone / wybory zostały sfałszowane / USA nie ma moralnego prawa do pouczenia innych: to nowe przesłanie koncentrowało się na szerzeniu zarzutów o ostrą polaryzację wewnętrznej sytuacji politycznej w USA, erozję demokracji i sfałszowanie wyborów prezydenckich, w których różne podmioty twierdzą, że USA nie mają moralnego prawa wzywać innych krajów do lojalności wobec demokracji;
- W USA istnieje systemowy rasizm: śmierć Afroamerykanina George'a Floyda w wyniku przemocy funkcjonariusza policji w Minneapolis i następujące po niej masowe protesty w całych Stanach Zjednoczonych dały początek przekazom o rasizmie zakorzenionym w USA;

- USA jest korupcyjnym krajem: lobbying w USA był przedstawiany jako korupcja i był postrzegany jako przyczyna krytyki wydarzeń wewnętrznych politycznych w Gruzji ze strony polityków amerykańskich i różnych instytucji, co przyczyniło się do zaszczepienia sceptycyzmu wobec procedur demokratycznych.
- Badania opinii publicznej prowadzone przez National Democratic Institute (NDI) oraz International Republican Institute (IRI) są niewiarygodne;
- IRI i NDI walczą z Kościołem Gruzijnym;
- Stany Zjednoczone prowokują konflikty, przemoc, terroryzm, przewroty;
- USA posługują się Gruzją jako przyczółkiem przeciwko Rosji / próbują wciągnąć nas w konflikty;
- USA nie są zainteresowane rozwiązywaniem konfliktów, normalizując więzi z Rosją;
- Stany Zjednoczone są nierzetelnym partnerem / nie uważają nas za równych;
- USA nie wspierają rozwoju gospodarczego kraju;
- Stany Zjednoczone stosują podwójne standardy;
- USA nie mogą ochronić Gruzji;
- Do wojny w 2008 roku zachęcały Stany Zjednoczone: podobnie jak w poprzednich latach przesłanie to miało na celu powiązanie tego zarzutu z kampanią prezydencką nieżyjącego już senatora Johna McCaina;
- Zachód próbuje wciągnąć Gruzję/Rosję w konflikt w Górskim Karabachu;
- Wzmocnienie NATO na Morzu Czarnym/integracja Gruzji z NATO = prowokacja Rosji;
- NATO = utrata Abchazji i Samachablo;
- NATO = interwencja Turcji;
- Koronawirus powstał w amerykańskich laboratoriach;
- Koronawirus zaszkodził krajom, które stanowią zagrożenie dla USA;
- Katolicyzm jest niezgodny z prawosławiem / Watykan wspiera siły antychrześcijańskie;
- Zachód dąży do ustanowienia globalnej kontroli / nowego porządku światowego: to przesłanie, które miało charakter konspiracyjny, było częściowo związane z procesami politycznymi, a częściowo z pandemią Covid-19 i szczepieniami;
- Liberalny porządek traci grunt: oświadczenie rosyjskiego prezydenta Władimira Putina w wywiadzie dla Financial Times, że liberalizm stał się przestarzały zostało podchwyczone przez gruzińskojęzyczne antyzachodnie media;
- Zachód próbuje napisać historię na nowo / współpracował z Hitlerem: kolejne przesłanie, które stało się popularne w 2020 roku i nawiązywało do ducha artykułu Władimira Putina opublikowanego w [National Interest](#) z okazji 75. rocznicy II wojny światowej. Putin twierdził, że Zachód próbował przepisać historię i oskarżył Zachód o współpracę z Hitlerem. Narrację tę promowano w odpowiedzi na podnoszenie kwestii odpowiedzialności Związku Radzieckiego w II wojnie światowej w związku z paktem Ribbentrop-Mołotow o nieagresji między hitlerowskimi Niemcami a Związkiem Sowieckim oraz napaścią na Polskę w 1939 roku;
- Zachód nie pokazuje solidarności / nie powstrzymał pandemii: nowy przekaz dotyczył pandemii Covid-19, w której z jednej strony Zachód, w tym kraje UE, został oskarżony o brak solidarności i porażkę w celu powstrzymania pandemii, a z drugiej strony państwa autorytarne (Rosja, Chiny) zostały przedstawione w pozytywnym świetle;

- Dyskurs zorientowany na tożsamość / wartości. Zachód narzuca homoseksualizm, pedofilię i niemoralność. Jednocześnie powtórzono zarzut, że zwycięstwo Joe Bidena w wyborach prezydenckich w USA oznaczałoby dalszą promocję agendy LGBT;
- NATO przestało działać z powodu pandemii. NATO = zagrożenie zarażeniem: ten przekaz głosi, że pandemia uniemożliwiła funkcjonowanie NATO i że NATO stoi za groźbą zarażenia koronawirusem, powtarza narrację Sputnika i rosyjskich mediów państwowych.

Podmioty dezinformacji

Głównymi źródłami antyzachodnich przekazów było pięć mediów: internetowe wydania Georgia and World oraz Sakinformi, TV Obieqtivi, Alt-Info oraz gazety Asaval-Dasavali i Alia.

Kreml nie tylko przekazuje fałszywe wiadomości do Gruzji, ale także wspiera lokalne gruzińskie grupy, które wspierają ich interesy. Według badań ISFED, największe nacjonalistyczne grupy antyliberalne Gruziniński Marsz i Sojusz Patriotów mają strony na Facebooku administrowane w Rosji. Śledztwo przeprowadzone przez londyńskie Centrum Dossier twierdzi, że Sojusz Patriotów, który otwarcie promuje zbliżenie z Rosją, otrzymał 8 milionów dolarów z Moskwy na swój fundusz wyborczy. Były ambasador Gruzji w Stanach Zjednoczonych, Vasil Sikharulidze, powiedział redakcji [Deutsche Welle](#), że Rosja ma długą historię „kapitalizowania już istniejących różnic w społeczeństwie”, co łatwiej jest wykorzystać w młodej demokracji, takiej jak Gruzja.

Jeśli chodzi o partie polityczne, to Sojusz Patriotów utrzymuje wiodącą pozycję w antyzachodnich przekazach. Na kolejnych miejscach uplasowały się: rząd rosyjski, Marsz Gruziniński, Neutralna Gruzja Socjalistyczna, Idea Gruzinińska i Kartuli Dasi. Zidentyfikowano dziesięć organizacji obywatelskich jako najbardziej aktywnych w rozpowszechnianiu antyzachodnich przesłań. Liderem wśród nich był Instytut Eurazjatycki, który wypowiadał się głównie na stronie Georgia and World; za nim uplasowało się Laboratorium Rozwoju Gruzji; Gruzinińsko-Rosyjskie Centrum Obywatelskie Primakowa; Stowarzyszenie Obrońców Praw i inne.

Bardzo dużą rolę w rozpowszechnianiu rosyjskich insynuacji i dezinformacji odgrywają tzw. pożyteczni idioci. Termin ten był używany przez Lenina w odniesieniu do ludzi, którzy propagowali komunizm na Zachodzie. Eksperci twierdzą, że „przydatnymi idiotami” są dziś blogerzy, komentatorzy online, agencje informacyjne i celebryci, którzy bez bezpośredniego polecenia Kremla rozpowszechniają prorosyjską narrację opartą na osobistych poglądach.

W grudniu 2021 r. w Gruzji oficjalnie zarejestrowano Partię Ruchu Konserwatywnego, która jest częścią prorosyjskiego agresywnego ugrupowania homofobicznego i firmy Alt-Info TV. Warto zauważyć, że częstym gościem programów w telewizji Alt-Info jest rosyjski filozof, ideolog i propagandysta Aleksander Dugin. Nowa partia polityczna koncentruje się głównie na Rosji. W [rozmowie z Radio Liberty](#) Konstantin Morgoshia, jeden z założycieli partii, stwierdził, że Gruzja nie może iść naprzód bez negocjacji z Rosją: „Zacniemy współpracować z Rosją, spotykać się i rozmawiać bezpośrednio, bez udziału krajów trzecich. Będziemy przemawiać na poziomie, na którym ani jeden polityk nie spotkał się nawet w ciągu ostatnich 15-20 lat”. Założyciele partii twierdzą, że nie jest to organizacja prorosyjska, lecz „progruzinińska”. Liderzy otwarcie deklarują, że rosyjskie bazy wojskowe powinny być zlokalizowane w Gruzji.

Wnioski

Rosja nie śpieszy się z mocniejszym naciskiem na Gruzję. Osiągnęła już swoje główne cele: skuteczne powstrzymanie członkostwa Gruzji w NATO i ustanowienie obecności wojskowej na Kaukazie Południowym. Teraz, aby uniemożliwić Gruzji uzyskanie członkostwa w NATO, Rosja prowadzi długą grę, używając niekinetycznych narzędzi. Niestety, czas nie sprzyja Gruzji, ponieważ ludność gruzińska oczekuje wymiernych rezultatów jeśli chodzi o proces integracji Gruzji z instytucjami zachodnimi. Ponieważ członkostwo w NATO wydaje się coraz mniej realistyczne w najbliższej przyszłości, Rosja będzie kontynuować stopniową penetrację polityki gruzińskiej, aby osiągnąć swój ostateczny cel, jakim jest zmiana obranego kursu polityki zagranicznej Gruzji. Takie podejście nie wymaga znacznych zasobów i może z czasem okazać się skuteczne.